

عنوان مقاله:

تامل در قرائت و معنی بیتی از شاهنامه

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهشهای ادب عرفانی (گهر گویا)، دوره 5، شماره 4 (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

فریده وجدانی - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه زنجان

خلاصه مقاله:

این مقاله بر آن است تا با تامل در قرائت های رایج از بیت خرد تیره و مرد روشن روان نباشد همی شادمان یک زمان (فردوسی، ۱۳۸۶: ۱/۴) دلایل ترجیح قرائتی را بر قرائت های دیگر بتفصیل باز نماید. بدین منظور ابتدا مفهوم تعبیراتی چون کم خرد، بی خرد و پرخرد را که بنا به ضرورت در شرح مفهوم «خرد تیره» بدان ها نیازمند است، بازمی گوید و سپس به بیان مفهوم «خرد تیره» و «روان روشن» می پردازد و معلوم می کند که در دیگر ابیات شاهنامه، اگر از روشنی روان سخن رفته است، خرد نیز از فروغی نظیر آن بهره مند بوده است. هم چنین نشان می دهد که پذیرش تیرگی خرد با وجود روشنی روان با فضای فکری حاکم بر شاهنامه هم خوانی ندارد؛ زیرا در این مجموعه از یک سو دانش و آگاهی سبب روشنی خرد و جان معرفی می شود و از دیگر سو جان به واسطه خرد از نور دانش بهره می گیرد، پس دانشی که روشنگر است، نمیتواند روان را برافروزد؛ اما خرد را که واسطه رخشندگی جان است، از پرتو خویش محروم دارد. در عین حال شاهنامه شادمانی را قرین روشن روانی می داند؛ یعنی جمع میان ناشادی و روشن روانی با داده های این اثر سازگار نمی آید، بنابراین قرائتی که مرد را ساکن می داند و این مفهوم را القا می کند که وقتی خرد تیره است، آدمی نه تنها روشن روان؛ بلکه شادمان نیز نخواهد بود، ترجیح مییابد.

کلمات کلیدی:

فردوسی، شاهنامه، خرد در شاهنامه، خرد تیره، روان روشن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1209463>

